

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Οι απόστολοι Βαρνάβας και Παύλος στην Κύπρο

Έτσι, λοιπόν, το Άγιον Πνεύμα έρχεται, για να ενισχύσει τις σκέψεις τους προς αφορισμό των αποστόλων Βαρνάβα και Παύλου στο ιεραποστολικό έργο. «Ήτο η ώρα, καθ' ην το χριστιανικόν ευαγγέλιον εξεκίνει δια την αχανή αυτοκρατορίαν, διό και εδόθη επίσημος χαρακτήρ εις την εκκίνησιν»¹¹.

2. Πρώτη αποστολική περιοδεία στην Κύπρο.

Μαζί με τους αποστόλους Βαρνάβα και Παύλο η ομάδα περιέλαβε και τον Ιωάννη Μάρκο, ως βοηθό. Κατά την πρώτη αποστολική περιοδεία οι τρεις άνδρες μετέβησαν στην Κύπρο και στη νότια Μικρά Ασία (τις επαρχίες της Παμφυλίας, Πισιδίας και Λυκαονίας).

Ο Παύλος βρισκόταν σε εξωτερική εξάρτηση από τον Βαρνάβα, αλλά ηγείτο του λόγου, γι' αυτό και στα Λύστρα εξέλαβαν τον μεν Βαρνάβα σαν τον Δία, ενώ τον Παύλο σαν τον Έρμή¹²: «Εκάλουν τε τον μεν Βαρνάβαν Δία, τον δε Παύλον Ερμήν, επειδή αυτός ήν ο ηγούμενος του λόγου» (Πράξ. 14', 12).

Όπως βλέπουμε σαφέστατα από το προηγούμενο χωρίο, ο Παύλος, λόγω των ρητορικών του δυνατοτήτων, ήταν ηγούμενος του λόγου, ενώ ο Βαρνάβας λειτουργούσε σαν αρχηγός.

Την πρωτοβουλία, όμως, κατά την πρώτη αποστολική περιοδεία είχε ο Βαρνάβας, όπως φαίνεται, όχι μόνο από το γεγονός ότι επισκέφθηκαν πρώτη την πατρίδα του αποστόλου Βαρνάβα Κύπρο, αλλά και από το ότι το όνομα του αποστόλου Βαρνάβα τοποθετείται ως επί το πλείστον πρώτο στη διήγηση των Πράξεων των αποστόλων¹³.

3. Περιοδεία σε ολόκληρη την Κύπρο

Την Κύπρο περιόδευσαν οι απόστολοι από τη Σαλαμίνα μέχρι της Πάφου, κηρύττοντες αδιάκριτα προς Ιουδαίους και Έλληνες¹⁴. Στην Κύπρο ίδρυσαν επίσης άγνωστες κατ' όνομα χριστιανικές κοινότητες¹⁵.

Οι Πράξεις των Αποστόλων αναφέρονται στην έλευση των τριών ανδρών στο ιγ' κεφάλαιο, στίχοι 4-12. Υπάρχει παράδοση ότι στο Κίτιο χειροτόνησαν τον Άγιο Λάζαρο ως πρώτο επίσκοπο Κιτίου και στην Λαμπαδού χειροτόνησαν τον Άγιο Ηρακλείδιο ως πρώτο επίσκοπο

11. ΘΗΕ, τόμος 3^{ος}, σ. 633.

12. Αρχιμ. Βασιλείου Στεφανίδου, Εκκλησιαστική Ιστορία, Απ' αρχής μέχρι σήμερα, εκδ. Αστήρ, Αλ. & Ε. Παπαδημητρίου, 41978, σ. 33.

13. ΘΗΕ, τόμος 3^{ος}, σ. 633

14. Ενθ' ανωτέρω, τόμος 3^{ος}, σ. 633

15. Αρχιμ. Βασιλείου Στεφανίδου, Εκκλησιαστική Ιστορία, σ. 33

Ταμασού¹⁶.

Ύστερα οι δύο απόστολοι, μαζί με τον Μάρκο, έφτασαν στην Πάφο. Εκεί, σύμφωνα πάλι με την παράδοση, οι Ιουδαίοι αντέδρασαν στο κήρυγμα των δύο αποστόλων, και μαστίγωσαν τον απόστολο Παύλο, αφού τον έδεσαν πάνω σε μια κολόνα, που σώζεται μέχρι σήμερα¹⁷.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

Η τύφλωση του μάγου Ελύμα

1. Ο μάγος Ελύμας

Το βιβλίο των Πράξεων των Αποστόλων αναφέρει τα εξής: «Διέλθοντες δε την νήσον άχρι Πάφου εύρον τινα μάγον ψευδοπροφήτην Ιουδαίον ώ όνομα Βαριησούς, ός ήν σύν τω ανθυπάτω Σεργίω Παύλω, ανδρί συνετώ, ούτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν και Σαύλον επεζήτησεν ακούσαι τον λόγον του Θεού· ανθίστατο δε αυτοίς Ελύμας ο μάγος – ούτω γάρ μεθερμηνεύεται το όνομα αυτού· ζητών διαστρέψαι τον ανθύπατον από της πίστεως. Σαύλος δε, ο και Παύλος, πλησθείς Πνεύματος Αγίου και ατενίσας προς αυτόν είπεν· ώ πλήρης πάντος δόλου και πάσης ραδιουργίας, υιέ διαβόλου, εχθρέ πάσης δικαιοσύνης, ού παύση διαστρέφων τας οδούς Κυρίου τας ευθείας; και νυν ιδού χείρ Κυρίου επί σε, και έση τυφλός μη βλέπων τον ήλιον άχρι καιρού. Παραχρήμα δε έπεσεν επ' αυτόν αχλυσ και σκότος, και περιάγων εζήτει χειραγωγούς. Τότε ιδών ο ανθύπατος το γεγονός έπίστευσεν, εκπλησσόμενος επί τη διδαχή του Κυρίου (Πράξ. Ιγ', 6-12).

Κατ' αρχήν πρέπει να διευκρινίσουμε, ότι ο μάγος, πολλές φορές, αποτελούσε μέλος της αυλής του βασιλιά – διοικητή, και ήταν ένας από τους συμβούλους του¹⁸.

Οι τρεις άνδρες, λοιπόν, προσκλήθηκαν από τον ανθύπατο Σέργιο Παύλο, ο οποίος ήταν άνθρωπος συνετός, για να μιλήσουν για το μήνυμα του Χριστού. Ανθίστατο, όμως, σ' αυτούς ο σύμβουλος του ανθύπατου Ελύμας, ο οποίος προσπαθούσε με σοφίσματα και τεχνάσματα να απομακρύνει τον ανθύπατο από του να πιστέψει. Ο Παύλος, αφού εγέμισε με Πνεύμα Άγιο, τον κοίταξε κατάματα, και τον επέπληξε. Στη συνέχεια τον ετύφλωσε «άχρι καιρού». Αμέσως τότε έπεσε βαθύ σκοτάδι, και ο μάγος περιεφέρετο εδώ και εκεί, ζητώντας ανθρώπους να τον χειραγωγήσουν.

Ο ανθύπατος, βλέποντας αυτό το θαύμα, αλλά και πιστεύοντας στα

16. Η Εκκλησία της Κύπρου, Υπουργείο Παιδείας Κύπρου, Λευκωσία 1996, σ. 37

17. Ένθ' ανωτέρω, σ. 37

λόγια των αποστόλων, επίστευσε, και εξεπλήττετο, και εθαύμαζε για τη διδαχή του Κυρίου.

2. Μετάβαση στη Μικρά Ασία και Αντιόχεια.

Ακολούθως προχώρησαν διά θαλάσσης στην ασιατική ακτή. Εκεί ο ανεψιός του Βαρνάβα Μάρκος μπροστά στην άξεστο και ληστοτρόφο χώρα¹⁹ δείλιασε και τους εγκατέλειψε. Ακολούθως, αφού περιόδευσαν την Παμφυλία, Πισιδία και Λυκαονία, επέστρεψαν στην Αντιόχεια.

Αργότερα ο Παύλος πρότεινε να ξαναεπισκευθούν τις περιοχές της Μικράς Ασίας. Ο Βαρνάβας ευρέθη σύμφωνος, αλλά υπέδειξε να πάρουν μαζί τους και το Μάρκο. Ο Παύλος όμως αρνήθηκε να δεχθεί την συνεργασία του δειλού τότε Μάρκου, και έτσι οι δύο άνδρες χώρισαν (Πραξ. Ιέ, 35-39). Ο Βαρνάβας, λοιπόν, μαζί με το Μάρκο έπλευσαν στην Κύπρο. Μέχρι εδώ έχουμε μαρτυρίες στις Πράξεις των Αποστόλων περί του Βαρνάβα.

Ο απόστολος Παύλος στη Β' προς Κορινθίους επιστολή του αναφέρει τα εξής: «Συνεπέμψαμεν δε μετ' αυτού τον αδελφόν ού ο έπαινος εν τω ευαγγελίω δια πασών των εκκλησιών»(Β' Κορ. η', 18). Μαζί με τον Τίτο εδώ ο Παύλος προφανώς υπονοεί τον Βαρνάβα. «Ο μη ονομαζόμενος αδελφός ήτο έγκριτος, ως ο Βαρνάβας, είχε χειροτονηθεί προς ιεραποστολήν μετά του Παύλου, ως ο Βαρνάβας, και ενδιαφέρετο δια τας συλλογάς εράνων, ως ο Βαρνάβας»²⁰.

Από τα προαναφερθέντα συνάγεται το συμπέρασμα ότι υπήρξε και νέα περίοδος συνεργασίας του Βαρνάβα και του Παύλου, γύρω στο 56 μ.Χ.

3. Κατοπινές παραδόσεις – Το μαρτύριό του.

Υπάρχουν παραδόσεις ότι ο Βαρνάβας μετέβη στη Ρώμη και Αλεξάνδρεια. Τελικά εμαρτύρησε στην Κύπρο στις 11 Ιουνίου του 57 μ.Χ. «Οι Ιουδαίοι της Σαλαμίνας, ανησυχούντες εκ της επιτυχίας του χριστιανικού κηρύγματος εν Κύπρω, προέβησαν εις τας συνηθείς συνωμοσίας, τέλος δε, συλλαβόντες τον Βαρνάβαν, έσυρον δια σχοινίου προσδεδεμένου εις τον τράχηλον έξω της πόλεως, όπου τον απέκτειναν και έκαυσον το σώμα του. Το εγκώμιον, γραφέν μετά την ανεύρεσιν του λειψάνου του, εξηγεί ότι «πρόνοια Θεού ακήρατον έμεινε το σώμα του αποστόλου»²¹.

18. Η Εκκλησία της Κύπρου, σ. 37

19. ΘΗΕ, τόμος 3^{ος}, σ. 633

20. ΘΗΕ, τόμος 3^{ος}, σ. 634

21. Ενθ' ανωτέρω, σ. 635